

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
29 november 2023 (mondelinge uitspraak d.d. 15 november 2023)

Klaagster: Mw. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijvend in de Vincent van Gogh Kliniek voor GGZ te XXXXXXXX.

Aangeklaagde: Dhr. XXXXXXXX, psychiater bij XXXXXXXX

Zitting: 15 november 2023 te Venray

Klachtnummer: 23.091

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

- gedwongen opname en beperken bewegingsvrijheid.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 8 november 2023 heeft de pvp (de heer XXXXXXXX) een klacht ingediend bij de Klachtencommissie Wvggz namens mevrouw XXXXXXXX. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 8 november 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 9 november 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 15 november 2023. De commissie heeft aan geklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 10 november 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 15 november 2023 plaatsgevonden. Diezelfde dag is de beslissing aan klaagster, aangeklaagde en de pvp telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Op 2 augustus 2023 heeft de Rechtbank Limburg een zorgmachtiging verleend. Bepaald is dat de machtiging geldt t/m uiterlijk 2 februari 2024. Voor zover hier van belang is in de beslissing opgenomen: “het opnemen in een accommodatie”. In de beschikking was abusievelijk niet “beperking van de bewegingsvrijheid” opgenomen. De rechtbank heeft een aanvullend machtiging afgegeven op 9 augustus 2023, geldend t/m uiterlijk 2 februari 2024. In het klachtenformulier is aangegeven dat bezwaar gemaakt wordt tegen de beslissing 8:9 Wvggz d.d. 2 augustus 2023. Dit betrof enerzijds de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg in de vorm van opnemen in een accommodatie waarbij tevens op 2 augustus 2023 een beslissing is gegeven voor het verlenen van tijdelijk verplichte zorg als bedoeld in de artikelen 8:11 t/m 8:13 Wvggz, betreffend beperking in de

bewegingsvrijheid. Op 9 augustus 2023, na verkrijging van de gewijzigde zorgmachtiging, is opnieuw een 8:9 beslissing uitgereikt betreffend beperking van de bewegingsvrijheid en plaatsing op een gesloten afdeling. Ter zitting is desgevraagd meegedeeld dat de klacht ook betrekking heeft op de beslissing van 9 augustus 2023.

De verplichte zorg is ingegaan op 2 augustus 2023. Vastgesteld is dat mevrouw niet wilsbekwaam wordt geacht. De verwachting is dat het effect van opname en instellen op medicatie, net als bij de vorige opname in 2013, effectief zal zijn. Klaagster is onderzocht op 2 augustus 2023 en de beslissing is ook met haar besproken. De geneesheer-directeur is ingelicht waarbij de mogelijkheid tot het indienen van een klacht en advies en bijstand van een patiëntenvertrouwenspersoon en familievertrouwenspersoon is meegedeeld.

Ten aanzien van de andere beslissing van 2 augustus 2023 is op basis van een noodsituatie verplichte zorg toegepast, aangezien deze vorm van verplichte zorg niet was opgenomen in de zorgmachtiging. Ook deze beslissing is aan de geneesheer-directeur bekendgemaakt, waarna deze heeft meegedeeld dat advies en bijstand mogelijk is van een patiëntenvertrouwenspersoon of een familievertrouwenspersoon en dat er een klachtmogelijkheid bestaat.

In de beslissing van 9 augustus 2023, betreffend beperking van de bewegingsvrijheid en plaatsing op een gesloten afdeling, is de verplichte zorg ingegaan op 9 augustus 2023, waarbij het onderzoek van betrokkene plaatsvond op 9 augustus 2023. De voorgenomen beslissing is besproken. Ook in bedoelde beslissing is betrokkene wilsbekwaam geacht.

De geneesheer-directeur is ingelicht, waarbij deze de mogelijkheid tot het indienen van een klacht en advies en bijstand van een patiëntenvertrouwenspersoon en familievertrouwenspersoon heeft meegedeeld.

4. Toelichting van klagster

Klaagster is van mening dat er geen sprake is van stoornisgerelateerd nadeel. Zij betwist dat de reden om steeds te verhuizen en ingepakte verhuisdozen te laten staan te maken heeft met angst voor haar ex-partner. Zij meent haar gedragingen goed te kunnen overzien en er is geen sprake van een risico op ernstig nadeel. Klaagster ontkent tevens dat er sprake is van een psychische stoornis. Aldus zou niet voldaan zijn aan het causaliteitsvereiste bij het toepassen van verplichte zorg.

Volgens klagster is de mogelijkheid van ambulante behandeling niet voldoende geëxploreerd. Zij neemt haar huidige medicatie en is bereid die te blijven nemen, ook zonder opname, zodat opname niet nodig zou zijn.

Het verlenen van de verplichte zorg zou niet evenredig zijn, gelet op het beoogde doel van de verplichte zorg. De strenge klinische setting zou averechts werken voor haar herstel.

Gevraagd of klagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij alles heeft kunnen zeggen. Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordde hij dat klagster stelt dat zij geen psychische problemen heeft op dit moment en dat er geen sprake is van ernstig nadeel.

Desgevraagd heeft mevrouw XXXXXXXX gezegd niet vrijwillig te willen blijven: ze wil liever naar de daklozenopvang XXXXXXXX dan naar de woning die zij nog huurt, maar waarvan zij geen sleutel meer heeft. Mevrouw deelt ter zitting mee niet naar huis te willen gaan maar het liefst naar XXXXXXXX, een daklozenopvang of Begeleid Wonen. Van wachttijden is haar niets bekend. Als ze de sleutel terug zou krijgen van de verhuurder zou ze er in mei uit moeten wegens eigen gebruik van de verhuurder, maar ze wil er niet meer heen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Aangeklaagde stelt dat mevrouw XXXXXXXX sinds 2 augustus 2023 opgenomen is in verband met aanhoudende maatschappelijke teloorgang na verschillende verhuizingen. Zij laat haar huisraad ingepakt en bereidt zich meteen voor op de volgende verhuizing uit angst voor haar ex-partner, die zij ervan verdenkt haar en haar kinderen te gaan vermoorden. Vanwege deze waan heeft zij de kinderen veelvuldig opgezocht, zodanig dat beide kinderen contact met hun moeder afhouden. Na het uitspreken van de zorgmachtiging vanwege haar aanhoudend verslechterende maatschappelijke positie samenhangend met versterking van de aanwezige waan is betrokkene opgenomen. Ook de rechter heeft op 9 augustus 2023 de toegepaste vormen van verplichte zorg proportioneel, doelmatig en subsidiair ingeschat, nu deze zijn opgenomen in de aanvullende zorgmachtiging.

Hoewel het nu veel beter gaat dan tijdens de opname blijft aangeklaagde van mening dat de drang om te verhuizen aanwezig blijft en momenteel nog zo groot is, dat betrokkene niet langer in het bezit is van haar huissleutel, die zij heeft ingeleverd bij haar huisbaas. Zij heeft haar huis al leeggeruimd. Ze heeft nu geen onderkomen.

Daarnaast wordt er, mede vanuit desorganisatie, op onveilige wijze contact gezocht met mogelijke partners, waarbij betrokkene niet inziet dat het opzoeken van wildvreemde mannen mogelijk schadelijk kan zijn. Er is een grote kans dat mevrouw onder invloed komt van mensen die kwaadwillend zijn en misbruik maken van haar kwetsbare positie. Er is een reëel risico op dakloosheid (maatschappelijke teloorgang) en subsidiair is er geen lichter middel om dit ernstig dreigend nadeel af te wenden. Het lijkt doelmatig onderdak te bieden. De psychose wordt chronisch geacht, waarbij de negatieve symptomen de overhand hebben, de symptomen zijn nog niet verdwenen. Het gaat wat beter maar aangeklaagde acht de ingezette zorg nog steeds proportioneel, subsidiair en doelmatig.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 2 respectievelijk 9 augustus 2023 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 2 augustus 2023 en 9 augustus 2023 blijkt, dat klaagster bij aangeklaagde gediagnosticeerd is met een (chronisch) psychotische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 2 augustus respectievelijk 9 augustus 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Dezelfde dag heeft hij overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing van het beperken van de bewegingsvrijheid en de opname in de accommodatie is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster een afschrift van de beslissing gegeven en haar op 2 respectievelijk 9 augustus 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiënten vertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel. (verplichte zorg middels de gedwongen opname in een accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder opname in een accommodatie gedurende een langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot het ernstig nadeel door dakloosheid, het niet overzien van de (financiële) situatie en de vrees dat derden misbruik zullen maken vanwege haar kwetsbare positie. Daarnaast is er sprake van maatschappelijke teloorgang.

De commissie is van oordeel dat de opname in de accommodatie minder ingrijpend is dan het risico van de voorgenoemde ernstige nadelen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat de opname in de accommodatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klaagster aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Door de opname in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid is het voorgenoemde gevaar afgewend.

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is. Er is geen alternatief voor handen.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klaagster te komen.

De commissie stelt vast dat klaagster een en andermaal ter zitting heeft verklaard dat zij geen hulp nodig heeft van de GGZ en dat zij onterecht opgenomen is. Zij wil zelf onderdak zoeken bij de daklozenopvang en wil alleen hulp van het ambulante team (hoewel daarvoor wel een adres noodzakelijk is).

De commissie stelt daarom vast dat klaagster op dit moment niet, dan wel onvoldoende is te bewegen tot een samenwerking. Klaagster toont geen ziekte- inzicht of ziektebesef.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit en zorgvuldigheid voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 WvGGZ is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels de opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 8:9 WvGGZ **ongegron**d.

7. Beslissing

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in art. 8:9 van WvGGZ is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels de opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van art. 8: 9 WvGGZ ongegrond.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXXXX voorzitter
Dhr. XXXXXXXX, psychiater lid van de klachtencommissie,
Dhr. XXXXXXXX, algemeen lid van de klachtencommissie.

In aanwezigheid van mw. XXXXXXXX, secretaris.

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *mevr. XXXXXXXXX, klagster,*
- *Dhr. XXXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Mw. Mr. XXXXXXXXX, advocate*
- *Dhr. XXXXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXXXXX, voorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*